

บทที่ 4

การออกแบบการศึกษา และผลเบื้องต้น

ในบทนี้จะมีเนื้อหาเกี่ยวกับขั้นตอนในการศึกษาทั้งจนถึงผลเบื้องต้น โดยประกอบด้วย 4.1) การออกแบบวิธีการศึกษา 4.2) สรุปขั้นตอนการศึกษาทั้งขั้นตอนในการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล และ 4.3) ผลการศึกษาในเบื้องต้น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 การออกแบบวิธีการศึกษา

การออกแบบวิธีการศึกษาได้พิจารณาจากวัตถุประสงค์ของการศึกษาเป็นหลัก เพื่อสร้างคำถามวิจัยจากวัตถุประสงค์ โดยวัตถุประสงค์ในการศึกษานี้ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาการรับรู้และความชื่นชอบของประชาชนชาวเชียงใหม่ต่อลักษณะพื้นที่บนอาคารตึกแถว และ 2) เพื่อสร้างคำแนะนำในการใช้รูปแบบพื้นที่กับอาคารตึกแถวในเขตเมืองเก่าเชียงใหม่จากการรับรู้ของประชาชน จากวัตถุประสงค์หลักของการศึกษาที่ต้องการศึกษาเกี่ยวกับการใช้ลักษณะที่แสดงรูปแบบพื้นที่สำหรับอาคารประเภทตึกแถว โดยเฉพาะเพื่อเสนอคำแนะนำในการใช้ลักษณะพื้นที่ในอาคารตึกแถวที่ตรงและเข้าถึงการรับรู้ของประชาชน โดยคาดว่าจะนำไปสู่ความร่วมมือต่อการปฏิบัติตาม จึงได้สร้างเป็นคำถามวิจัย ว่าประชาชนรับรู้ลักษณะพื้นที่บนอาคารตึกแถวอย่างไร เพื่อศึกษาว่าลักษณะทางกายภาพใดที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นที่ ลักษณะพื้นที่ใดที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบ และคำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพเพื่อส่งเสริมความเป็นพื้นที่สำหรับอาคารตึกแถวควรเป็นอย่างไร เพื่อศึกษาลักษณะพื้นที่ที่สัมพันธ์กับความชื่นชอบและสร้างเป็นคำแนะนำ โดยสรุปคำถามวิจัยได้ดังนี้

- 1) ประชาชนชาวเชียงใหม่รับรู้ลักษณะพื้นที่บนอาคารตึกแถวอย่างไร
- 2) ลักษณะพื้นที่แบบใดที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบ
- 3) คำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพเพื่อส่งเสริมให้เกิดความเป็นพื้นที่สำหรับอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ควรเป็นอย่างไร

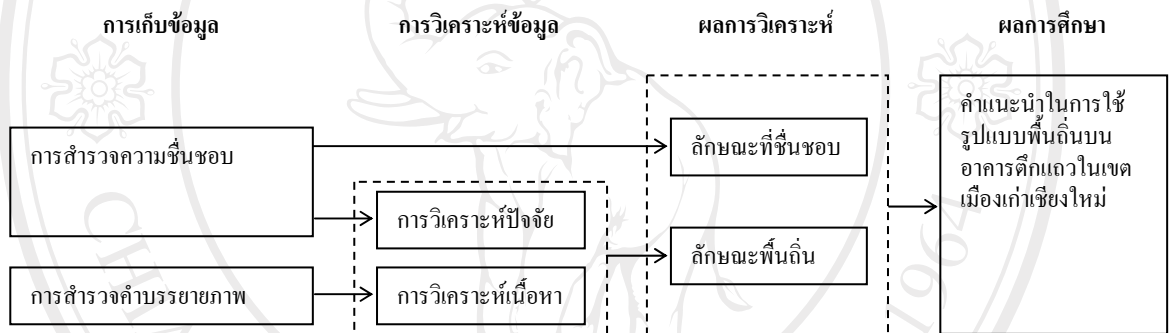
สำหรับคำถามวิจัยข้อที่ 1 ที่ต้องการศึกษาการรับรู้ลักษณะพื้นที่บนอาคารตึกแถวของประชาชนสามารถทำได้ 2 แนวทางคือ ทั้งที่ศึกษาแบบสำรวจ โดยการจำแนกการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวทั้งหมดในภาพรวมทั้งหมดและพิจารณาว่าสิ่งที่ประชาชนรับรู้มีเรื่องที่เกี่ยวข้องรูปแบบพื้นที่ หรือลักษณะพื้นที่บนอาคารหรือไม่ และอีกแนวทางหนึ่งที่เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการประเมินซึ่งในการศึกษานี้อาจกำหนดให้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเป็นพื้นที่โดยตรง

เมื่อพิจารณาถึงคำถามวิจัยในข้อที่ 2 ที่พิจารณาเปรียบเทียบความชื่นชอบต่อลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้เลือกใช้วิธีการศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบสำหรับคำถามวิจัยข้อที่ 1 เพราะใช้ข้อมูลความชื่นชอบเช่นกัน สำหรับการศึกษาตามคำถามวิจัยในข้อสองนี้ ใช้ข้อมูลความชื่นชอบของลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้มาเปรียบเทียบกันเพื่อพิจารณาว่าลักษณะพื้นถิ่นใดที่ประชาชนรับรู้และชื่นชอบ โดยนำลักษณะพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้และเป็นที่ยอมรับมาสร้างคำแนะนำในการใช้ลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวตามคำถามวิจัยข้อที่ 3

กล่าวได้ว่าในการศึกษานี้การศึกษาจากคำถามวิจัยข้อที่ 1 เป็นส่วนสำคัญและเป็นส่วนหลักในการศึกษา ซึ่งเลือกใช้การศึกษาความชื่นชอบเพื่ออธิบายการรับรู้ของประชาชน ได้พิจารณาให้ประชาชนให้ค่านำหน้าความชื่นชอบ (Preference Rating) เพราะเป็นวิธีที่ง่ายและสามารถใช้กับข้อมูลจำนวนมากๆ ได้ คือเมื่อเทียบกับวิธีอย่างจัดลำดับ (Ranking) หรือการจัดให้เป็นชุด (Sorting) แล้ว การให้ค่านำหน้า (Rating) เป็นวิธีที่ง่ายและรวดเร็ว โดยเฉพาะหากต้องการใช้ภาพถ่ายจำนวนมาก สำหรับการให้ค่านำหน้าความชื่นชอบสามารถวิเคราะห์ด้วยวิธีวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจำแนกปัจจัยของการให้ค่านำหน้าภาพ ซึ่งจะได้ภาพออกมาเป็นกลุ่ม กลุ่มภาพที่ถูกจัดเป็นกลุ่มตามปัจจัยดังกล่าวสามารถอธิบายได้ว่าเป็นสิ่งที่ประชาชนรับรู้ ซึ่งเป็นวิธีที่ใช้ในการศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบในแนวทางแบบสำรวจ โดยได้มีผู้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก (Kaplan & Kaplan, 1982; Lekagul, 2002)

ทั้งนี้นอกจากจะศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบ ยังเลือกศึกษาจากการให้ประชาชนบรรยายภาพด้วย โดยเป็นการเขียนบรรยายสั้นๆ ถึงความคิดแรกเมื่อเห็นภาพอาคารตึกแถวซึ่งเป็นลักษณะที่ประชาชนรับรู้และบรรยายออกมาได้ โดยเป็นวิธีที่ง่ายสามารถวิเคราะห์ออกมาเป็นข้อมูลคำบรรยายที่สามารถนำไปใช้ได้ทันที เพื่อใช้ข้อมูลในการสนับสนุนผลจากการศึกษาความชื่นชอบ โดยถือว่าเป็นการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเดียวกัน สามารถวิเคราะห์เนื้อหาการบรรยายภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นวิธีการในการวิเคราะห์ข้อมูลคำบรรยาย ภาพ หรือข้อมูลอื่นๆ เพื่อศึกษาเนื้อหา (Content) ของข้อมูล ซึ่งเหมาะสมเนื่องจากเป็นวิธีการเชิงปริมาณ สามารถใช้กับข้อมูล

ดังนั้นในการศึกษานี้ จึงสามารถสรุปวิธีการศึกษาได้ดังนี้ การสำรวจความชื่นชอบที่ให้ผู้เข้าร่วมศึกษาให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบ การสำรวจคำบรรยายภาพที่ให้ผู้เข้าร่วมศึกษาเขียนบรรยายภาพ โดยจะใช้การเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม เพื่ออธิบายการรับรู้ลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถว นำระดับความชื่นชอบของแต่ละลักษณะที่ประชาชนรับรู้มาเปรียบเทียบกัน และเสนอเป็นคำแนะนำ โดยสามารถอธิบายได้เป็นส่วนๆ ได้แก่ 4.1.1) การจัดเตรียมเครื่องมือประกอบการศึกษา 4.1.2) การเก็บข้อมูล 4.1.3) การวิเคราะห์ข้อมูล และ 4.1.4) แนวทางในสร้างคำแนะนำ โดยวิธีการศึกษาในภาพรวมแสดงให้เห็นด้วยแผนภาพในภาพ 4-1

ภาพ 4-1 แผนภาพแสดงวิธีการศึกษาในภาพรวม

4.1.1 การจัดเตรียมเครื่องมือประกอบการศึกษา

การศึกษานี้ได้ใช้ภาพถ่ายสีเป็นตัวแทนสภาพแวดล้อม เนื่องจากการใช้ภาพถ่ายสีสามารถทดแทนสถานที่จริงได้ เพราะการใช้สถานที่จริงทำได้ลำบาก เช่น อาจเกิดปัญหาสภาพอากาศ และ การใช้สถานที่จริงควบคุมตัวแปรอื่นๆ ได้ลำบาก เช่น สภาพแสง มุมมอง การจัดเตรียมแบบสอบถามจึงประกอบไปด้วยการเตรียมตัวอย่างภาพอาคารตึกแถวสำหรับแบบสอบถาม และการจัดทำแบบสอบถาม โดยมีรายละเอียดดังนี้

การเตรียมตัวอย่างภาพอาคารตึกแถวสำหรับแบบสอบถาม

ด้วยสภาพแวดล้อมที่ให้ประชาชนประเมิน คือภาพกลุ่มตัวอย่างอาคารตึกแถว จากการพิจารณาการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ที่มีอยู่ 3 แบบหลักๆ ได้แก่ เือนแป เรือนร้านค้าสองชั้น และตึกแถว และการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้และความชื่นชอบ

การเก็บตัวอย่างภาพ

- กำหนดเส้นทางในการถ่ายภาพอาคารตึกแถว โดยใช้ถนนเส้นหลักที่เชื่อมพื้นที่เศรษฐกิจสำคัญของเชียงใหม่ ซึ่งได้แก่ ริมฝั่งแม่น้ำปิง สถานีรถไฟ ตัวเมืองเก่าเชียงใหม่ อำเภอรอบนอก และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ภายในกรอบของ ถ.มหิดล ถ.เชียงใหม่-ลำปาง ถ.นิมมานเหมินท์ ถ.สุเทพ และถ.บุญเรืองฤทธิ์ รวมไปถึงเส้นทางในพื้นที่ตัวเมืองเก่าเชียงใหม่ด้วย (ภาพ 4-2 และภาพ 4-3) เนื่องจากตึกแถวมักจะถูกสร้างขึ้นบนพื้นที่สำคัญทางเศรษฐกิจ และเส้นทางเชื่อมพื้นที่เศรษฐกิจเข้าด้วยกัน
- ถ่ายภาพสถานที่จริงด้วยกล้องถ่ายภาพดิจิทัลจากมุมมองปกติของคนที่อยู่ด้านตรงข้ามถนนกับตัวอาคาร (ระยะที่สามารถสังเกตรายละเอียดของอาคารได้ดีคือระยะสังเกตที่ห่างจากตัวอาคารเท่ากับความสูงของอาคารหรือน้อยกว่า หรือมุมในการสังเกตประมาณ 45 องศา หรือมากกว่า) โดยให้มีรูปด้านหน้าของอาคารจากแนวทางเข้าด้านหน้าจนถึงยอดอาคาร โดยอาจเห็นทั้งอาคารหรือเกือบทั้งอาคาร และให้เห็นรูปแบบที่ซ้ำกันของอาคารตึกแถวอย่างน้อยสองคูหา (ในกรณีที่เป็นอาคารตึกแถวแบบที่สร้างติดกันเป็นแถวยาว) โดยควบคุมมุมมองของแต่ละภาพที่ถ่ายให้ใช้เลนส์มุมกว้างเพื่อให้สามารถเก็บภาพตัวอาคารได้ทั้งหมด เนื่องจากการถ่ายภาพอาคารจากฝั่งตรงข้ามถนนที่มีความกว้างถนนไม่เท่ากันทำให้ไม่สามารถกำหนดความยาวโฟกัสในการถ่ายภาพที่ใช้ได้เหมาะสมครอบคลุมกับอาคารทุกขนาดได้
- ถ่ายภาพอาคารตึกแถวในเชียงใหม่เพื่อให้ได้ตัวอย่างอาคารตึกแถวที่เป็นตัวแทนของอาคารตึกแถวในจังหวัดเชียงใหม่ โดยกำหนดให้ถ่ายภาพอาคารตึกแถวในเชียงใหม่ทั้ง 3 แบบหลัก ได้แก่ เฮือนแป เรือนร้านค้า 2 ชั้น และตึกแถว ตามเส้นทางที่กำหนด

การเลือกตัวอย่างภาพ

- คัดเลือกภาพที่มีข้อบกพร่อง หรือมีเนื้อหาไม่เหมาะสมที่อาจส่งผลในแง่ลบออก ได้แก่ ภาพที่มีวัตถุขนาดใหญ่ที่ไม่ใช่อาคารติดแถวอยู่ตรงกลางภาพ ภาพที่มีองค์ประกอบเป็นเนื้อหาทางลบที่ชัดเจน เช่น ถังขยะหรือสิ่งปฏิกูลต่างๆ หรือสิ่งปรักหักพังที่ไม่ใช่ส่วนของสถานที่และป้ายที่มีข้อความไม่เหมาะสม
- ปรับแต่งภาพให้มีความสว่างเพียงพอที่จะเห็นรายละเอียดและมีความสว่างและความคมชัดใกล้เคียงกัน
- คัดเลือกภาพที่ใช้จริง 56 ภาพ โดยคัดเลือกให้เป็นตัวแทนตามลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ จำนวนชั้นอาคาร (ชั้นเดียว สองชั้น และสามชั้นหรือมากกว่า) วัสดุหลักที่เห็น (ไม้ ปูน และครึ่งปูนครึ่งไม้) ลักษณะหลังคา (เห็นหลังคาว่าเป็นหลังคาที่มีความลาดเอียง และไม่เห็นความชันหลังคาหรือเห็นคานฟ้าหรือ Parapet) ลักษณะของกันสาด (มีกันสาดยื่นด้านหน้าอาคารหรือมีแนวเสารับกันสาดที่ยื่นด้านหน้า และไม่มีกันสาดยื่นด้านหน้าอาคาร) ดังตาราง 4-1 โดยในแต่ละรูปแบบได้เลือกอาคารที่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด เช่น รูปแบบอาคาร (เช่น แบบพื้นเมือง จีน ตะวันตกหรือโมเดิร์น) องค์ประกอบของรูปด้านหน้า (Façade Articulation) อายุ สภาพอาคาร เป็นต้น ที่เป็นปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ตามที่ได้มีผู้วิจัยไว้ก่อนหน้า (Herzog & Gale, 1996; Herzog & Shier, 2000; Stamps & Nasar, 1997) เพื่อสร้างความหลากหลาย และให้ครอบคลุมลักษณะที่มีการรับรู้ได้ โดยเป็นตัวแทนของลักษณะต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน
- ระบุชื่อภาพด้วยลำดับตัวเลขเพื่อใช้อ้างอิงว่าเป็นภาพใดต่อไป

ตาราง 4-1 ตารางแสดงการเลือกตัวอย่างภาพเพื่อเป็นตัวแทนตามลักษณะทางกายภาพ

จำนวนชั้น	วัสดุ	ลักษณะหลังคา	ลักษณะกันสาดด้านหน้า	จำนวน
ชั้นเดียว	ไม้	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3
			ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3
	ปูน	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3
ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า			3	
สองชั้น	ไม้	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3
			ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3
			ไม่เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade
	ปูน	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3
			ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3
			ไม่เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade
ครึ่งปูนครึ่งไม้	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3	
		ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3	
สามชั้นหรือมากกว่า	ปูน	เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade	3
			ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3
			ไม่เห็นความชันหลังคา	ยื่นกันสาด / arcade
			ไม่ยื่นกันสาดด้านหน้า	3
อาคารรูปแบบเฉพาะอื่นๆ				5
รวม				56

การนำเสนอภาพสำหรับการสำรวจความชื่นชอบ

- เรียงภาพที่จะใช้ในการศึกษา (56 ภาพ) เป็น 2 ลำดับ (ชุด A และ ชุด B) โดยการเลือกแบบสุ่ม (Random Selection) โดยใช้ลำดับของภาพเป็นหมายเลขอ้างอิงในการเลือกโดยใช้ตารางเลขสุ่ม ในการเรียงลำดับภาพมีเงื่อนไข ได้แก่ ภาพอาคารที่เป็นตัวแทนตามลักษณะทางกายภาพเดียวกันจะไม่เรียงติดกัน และภาพตัวแทนแต่ละรูปแบบต้องกระจายเป็นสัดส่วนเท่ากันทั่วทั้งชุด โดยมีจำนวนภาพในแต่ละรูปแบบเท่ากันในภาพครั้งแรกของชุดภาพและครึ่งหลังของชุดภาพภาพ ทั้งในชุดภาพ A และ ชุดภาพ B
- ในแต่ละชุดภาพ เพิ่มภาพที่ไม่ใช่จริง 4 ภาพ โดยจัดวางเป็น 3 ภาพแรกและ 1 ภาพสุดท้าย โดย 3 ภาพแรกเพื่อช่วยให้ผู้ตอบคุ้นเคยกับแบบสอบถาม และอีกหนึ่งภาพสุดท้ายเพื่อป้องกันการคาดเดาการจบ จึงมีจำนวนภาพที่เสนอทั้งหมด 60 ภาพ
- นำภาพมาจัดบนกระดาษ โดยมีขนาดภาพใหญ่เพียงพอที่จะเห็นรายละเอียดของการตกแต่งอาคาร โดยจัดให้มีจำนวนภาพ 4 ภาพต่อหนึ่งหน้ากระดาษ A4
- พิมพ์ภาพที่จัดบนกระดาษ เพื่อจัดทำชุดภาพ A และชุดภาพ B

การนำเสนอภาพสำหรับการสำรวจคำบรรยายภาพ

- แบ่งภาพทั้งหมดที่ใช้ (56 ภาพ) ออกเป็น 4 ชุด ชุดละ 14 ภาพ (ชุดที่ 1 2 3 และ 4) เนื่องจากการให้ตัวอย่างบรรยายภาพจำนวนมากๆ ต้องใช้เวลานาน และต้องใช้สมาธิมาก จึงแบ่งภาพทั้งหมดเป็นชุดย่อยๆ เพื่อให้จำนวนภาพในการเขียนบรรยายแต่ละครั้งน้อยลงทำให้ใช้เวลาน้อยลง และไม่ให้ผู้เข้าร่วมเกิดความเบื่อหน่ายมากเกินไป แต่เมื่อรวมข้อมูลจากภาพทั้ง 4 ชุดจะได้จำนวนข้อมูลคำบรรยายของทุกภาพเท่าเทียมกันและสม่ำเสมอ
- ในแต่ละชุดใช้วิธีสุ่มตัวอย่างภาพเพื่อเรียงลำดับ โดยใช้เงื่อนไขเช่นเดียวกับการสุ่มตัวอย่างภาพในการสำรวจความชื่นชอบ คือ ภาพอาคารที่มีลักษณะทางกายภาพเหมือนกันจะไม่เรียงติดกัน และต้องกระจายเป็นสัดส่วนเท่ากันทั่วทั้งชุด โดยมีจำนวนภาพในแต่ละลักษณะทางกายภาพเท่ากันในภาพครั้งแรกของชุดภาพและครึ่งหลังของชุดภาพ
- จัดภาพลงในกระดาษให้มีจำนวนภาพ 4 ภาพต่อหนึ่งหน้ากระดาษ A4
- พิมพ์ภาพและเป็นชุดภาพ 1 2 3 และ 4

การจัดทำสมุดภาพ

- นำชุดภาพที่จัดไว้มาประกอบกัน โดยให้ชุดภาพสำหรับการสำรวจคำบรรยายภาพต่อจากชุดภาพสำหรับการสำรวจความชื่นชอบ เมื่อประกอบกันและจัดทำเป็นสมุดภาพ

การจัดทำแบบสอบถาม

พิจารณางานที่ผู้เข้าร่วมหรือผู้ตอบแบบสอบถามต้องทำจากเนื้อหาหรือข้อมูลที่ต้องการ ใน การศึกษานี้ซึ่งมี 2 ประเภท ได้แก่ 1) ข้อมูลการให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบ เป็นข้อมูลหลักสำคัญที่ จะใช้ในการวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ และ 2) ข้อมูลคำอธิบายภาพของแต่ละภาพ เป็นข้อมูลที่ใช้ประกอบการอธิบายผลจากข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ จึงมีงานที่ผู้ตอบ แบบสอบถามต้องทำ ดังนี้

- 1) การให้ค่าน้ำหนัก ผู้เข้าร่วมจะต้องดูภาพแต่ละภาพ ให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบซึ่ง กำหนดให้ใช้เป็นมาตราค่าน้ำหนักแบบ Likert-Type Scale เพื่อให้สามารถรักษาความ คงที่ของการให้ค่าน้ำหนัก และกำหนดให้มีความละเอียดอยู่ที่ 5 ระดับ โดยใช้ 1 เป็นค่า น้ำหนักต่ำสุด คือชื่นชอบน้อยที่สุด และ 5 เป็นค่าน้ำหนักสูงสุด คือชื่นชอบมากที่สุด โดยการวงกลมรอบตัวเลขที่แสดงค่าน้ำหนักดังกล่าวของแต่ละข้อตามหมายเลขภาพ
- 2) การอธิบายภาพ ผู้เข้าร่วมจะต้องดูภาพแต่ละภาพ และเขียนคำอธิบายภาพสั้นๆ จากงานทั้งหมดที่ผู้ตอบแบบสอบถามต้องทำ จะเห็นว่าการแตกต่างกันอย่างชัดเจนระหว่าง การให้ค่าน้ำหนักและการเขียนบรรยายภาพ จึงแยกงานทั้งสองงานออกจากกันเด็ดขาดถึงแม้ว่าจะใช้ การดูภาพชุดเดียวกันก็ตาม

เมื่อได้กำหนดลำดับของงาน ได้จัดเป็นแบบสอบถาม ลงในพื้นที่ขนาด A4 โดยจัดให้ ทั้งหมด (ยกเว้นสมุดภาพ) อยู่ภายในกระดาษแผ่นเดียว คือใช้ทั้งสองหน้ากระดาษ เพื่อไม่ให้เกิด ความรู้สึกว่ามีปริมาณมากและทำให้ไม่อยากทำ หรือไม่สะดวกใจที่จะเสียเวลาทำ โดยใน แบบสอบถามจะประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

- ส่วนนำ เป็นส่วนที่อธิบายวัตถุประสงค์ของการศึกษา การขอความร่วมมือ และคำ ขอบคุณ ได้จัดให้อยู่ในหน้าแรกของแบบสอบถาม
- ส่วนที่ 1 การให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบ จัดให้อยู่ในหน้าแรกของแบบสอบถามต่อจาก ส่วนนำ
- ส่วนที่ 2 การบรรยายภาพ จัดให้อยู่หน้าหลังของแบบสอบถาม

ดังนั้นในการศึกษานี้จึงมีเครื่องมือประกอบการศึกษา 2 อย่างได้แก่ สมุดภาพและ แบบสอบถาม โดยได้แยกสมุดภาพกับแบบสอบถามเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการจัดทำแบบสอบถาม การ

4.1.2 การเก็บข้อมูล

การเก็บข้อมูลสำหรับการศึกษานี้ใช้การแจกแบบสอบถาม โดยได้กำหนดการกระจายตัวของสถานที่แจกแบบสอบถามไปตามพื้นที่ต่างๆ ทั้งพื้นที่ในเขตเมืองเก่าและพื้นที่นอกเขตเมืองเก่า (ตามถนน ตามห้างร้านต่างๆ) รวมทั้งบริเวณที่มีผู้คนหนาแน่น ได้แก่ มหาวิทยาลัย และ ห้างสรรพสินค้า เป็นต้น โดยมีการสลับหมุนเวียนสมดุภาพเพื่อให้ได้ปริมาณแต่ละชุดสมดุภาพตามที่กำหนด โดยกำหนดการดำเนินการใน 2 ประเด็น ได้แก่ การเลือกตัวอย่างประชากร และ การกำหนดขั้นตอนในการแจกแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

การเลือกตัวอย่างประชากร

ด้วยประชากรในการศึกษานี้ได้กำหนดให้เป็นชาวเชียงใหม่ในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่ นี้คือผู้ที่ทำแบบสอบถาม โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างประชาชนชาวเชียงใหม่เพื่อเป็นตัวแทนผู้เข้าร่วมในการศึกษามีเกณฑ์ใน 2 ระดับ ได้แก่ การกำหนดขอบเขตของกลุ่มตัวอย่าง และการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- กำหนดเลือกตัวอย่างที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป กล่าวคือ จำกัดขอบเขตกลุ่มตัวอย่างให้เป็นกลุ่มผู้ใหญ่ที่มีบทบาทต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม โดยไม่ให้เป็นเด็กและวัยรุ่น เนื่องจากได้มีการศึกษาแล้วว่าการรับรู้ของวัยรุ่น ต่างจากผู้ใหญ่ (Pennartz & Elsinga, 1990) นอกจากนี้ผู้ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีความสามารถในการทำความเข้าใจในการตอบหรือทำแบบสอบถามในการศึกษานี้ที่มีความซับซ้อนของคำถามและมีปริมาณมากได้ เนื่องจากมีความรู้และประสบการณ์ในระดับที่เป็นผู้ใหญ่
- การกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Random Sampling ตามสัดส่วนของประชาชนในเขตเทศบาลเชียงใหม่ (ที่ทำการปกครองจังหวัดเชียงใหม่, 2548) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนตามโครงสร้างของประชากรชาวเชียงใหม่มากที่สุด โดยกำหนดใช้สัดส่วนของเพศ และ กลุ่มอายุ ซึ่งเป็นโครงสร้างพื้นฐานในการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่าง และ ใช้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามเงื่อนไขจำนวนตัวอย่างที่เพียงพอสำหรับที่จะวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ซึ่งจะใช้เป็นวิธีวิเคราะห์ในสำรวจความชื่นชอบ ที่กำหนดให้ใช้จำนวนตัวอย่างอย่างต่ำ 5 ตัวอย่างต่อ

- กำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างในการทำแบบสอบถาม โดยกำหนดให้ในแต่ละชุดภาพที่ใช้ประกอบแบบสอบถามมีจำนวนตัวอย่างและสัดส่วนของประชากรเท่ากันตามสัดส่วนของเพศและกลุ่มอายุของประชากรชาวเชียงใหม่ ดังแสดงในตาราง 4-2

ตาราง 4-2 จำนวนตัวอย่างที่แจกแบบสอบถามตามสัดส่วนของประชากรชาวเชียงใหม่จำแนกตามอายุและเพศ

อายุ	เพศ	ร้อยละ	จำนวนตัวอย่างที่เก็บข้อมูลตามชุดภาพ								
			A-1	A-2	A-3	A-4	B-1	B-2	B-0	B-4	รวม
15-24	ชาย	10.0	4	4	4	4	4	4	4	4	32
	หญิง	10.0	4	4	4	4	4	4	4	4	32
25-34	ชาย	8.0	3	3	3	3	3	3	3	3	24
	หญิง	8.0	3	3	3	3	3	3	3	3	24
35-44	ชาย	10.5	4	4	4	4	4	4	4	4	32
	หญิง	10.5	4	4	4	4	4	4	4	4	32
45-54	ชาย	9.5	3	4	3	4	3	4	3	4	28
	หญิง	9.5	4	3	4	3	4	3	4	3	28
55&>	ชาย	12.0	5	4	5	4	5	4	5	4	36
	หญิง	12.0	4	5	4	5	4	5	4	5	36
รวม		100.0	38	38	38	38	38	38	38	38	304

การกำหนดขั้นตอนในการแจกแบบสอบถาม

เพื่อให้การดำเนินการแจกแบบสอบถามมีขั้นตอนที่ชัดเจนและเป็นลักษณะเดียวกันทั้งหมด จึงได้ระบุขั้นตอนในการแจกแบบสอบถาม ดังนี้

- ผู้แจกแบบสอบถามจัดเตรียมที่นั่งสำหรับการกรอกแบบสอบถาม หรือเลือกแจกแบบสอบถามตามสถานที่ที่สามารถให้ผู้ตอบแบบสอบถามนั่งทำแบบสอบถามได้สะดวก
- ผู้แจกแบบสอบถามตรวจสอบว่าลักษณะของผู้ที่จะขอให้ทำแบบสอบถามตรงกับลักษณะของตัวอย่างประชากรที่ต้องการ (เพศ และอายุ) และตรวจสอบชุดสมุทภาพที่จะแจก
- ผู้แจกแบบสอบถามทักทายและแนะนำตนเองแก่ผู้ที่จะขอให้ทำแบบสอบถาม

- ถามผู้ที่จะให้ทำแบบสอบถามว่าสามารถทำแบบสอบถามโดยใช้เวลาประมาณ 15 นาทีได้หรือไม่
- เมื่อตัวอย่างตกลงทำแบบสอบถามให้ ผู้แจกแบบสอบถามต้องอธิบายวัตถุประสงค์และลักษณะของแบบสอบถามคร่าวๆ
- ผู้แจกแบบสอบถามอธิบายวิธีการทำแบบสอบถามและการใช้สมุดภาพ
- ผู้แจกแบบสอบถามคอยให้ความช่วยเหลือและตอบคำถามเมื่อตัวอย่างมีข้อสงสัย
- เมื่อตัวอย่างทำแบบสอบถามเสร็จ ผู้แจกแบบสอบถามขอบคุณในความร่วมมือ
- ผู้แจกแบบสอบถามบันทึกข้อมูล ได้แก่ เลขที่แบบสอบถาม ชุดสมุดภาพที่ใช้ วัน เวลา และสถานที่ที่แจกแบบสอบถาม และ ชื่อผู้แจก ลงบนแบบสอบถาม

4.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลหลักที่ได้จากการเก็บข้อมูล ได้แก่ ข้อมูลจากการสำรวจความชื่นชอบซึ่งเป็นข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบของประชาชนต่อภาพแต่ละภาพ ซึ่งมีการให้ค่าน้ำหนักต่อภาพประมาณ 304 ข้อมูล จากจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด และ ข้อมูลการสำรวจคำบรรยายภาพซึ่งเป็นข้อมูลคำบรรยายภาพแต่ละภาพ ซึ่งมีข้อมูลคำบรรยายต่อภาพ 76 ข้อมูลซึ่งมาจากหนึ่งในสี่ของจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด เนื่องจากได้แบ่งชุดภาพเป็น 4 ชุดดังกล่าวไว้ข้างต้น การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองแยกจากกัน ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจความชื่นชอบ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลค่าน้ำหนักความชอบนั้น ได้เลือกใช้วิธี Factor Analysis เนื่องจากมีความเหมาะสมกับข้อมูลในเชิงปริมาณ และสามารถจำแนกรูปแบบการให้ค่าน้ำหนักซึ่งจะใช้ในการเทียบกับรูปแบบการรับรู้ได้ โดยในการใช้โปรแกรมวิเคราะห์ SPSS ในการวิเคราะห์จะได้รูปแบบการรับรู้เป็นกลุ่มภาพหรือมิติ (Dimension) โดยภาพในแต่ละกลุ่มมีลักษณะร่วมที่ทำให้ผู้เข้าร่วมมองเห็นเหมือนกัน กล่าวคือผู้เข้าร่วมมีรูปแบบการรับรู้ภาพในกลุ่มแบบเดียวกัน สำหรับการศึกษานี้ได้กำหนดเงื่อนไขในการวิเคราะห์ด้วย Factor Analysis ดังนี้

การพิจารณาความเหมาะสมของข้อมูลเพื่อใช้วิธี Factor Analysis เนื่องจากการวิเคราะห์ด้วย Factor Analysis จะพิจารณาจากค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรซึ่งในการศึกษานี้คือความสัมพันธ์ระหว่างภาพ ซึ่งเกิดจากการคำนวณข้อมูลการให้ค่าน้ำหนักของแต่ละภาพ ข้อมูลที่เหมาะสมที่จะใช้วิธี Factor Analysis จึงต้องเป็นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์กัน กล่าวคือแต่ละภาพควรมีความสัมพันธ์กันบ้าง ในการศึกษาจะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างภาพอย่างน้อย 0.3 (Hair,

การพิจารณาวิธีการวิเคราะห์ การวิเคราะห์เพื่อจำแนกมิติของตัวแปร ซึ่งตัวแปรในการวิเคราะห์จากการศึกษานี้คือภาพแต่ละภาพ ได้ใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เป็นชนิด R (R-Type Factor Analysis) โดยในการศึกษานี้ได้เลือกใช้การวิเคราะห์ปัจจัยด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) ซึ่งจะพิจารณา Variance ของข้อมูลทั้งหมดเนื่องจากต้องการสร้างความเข้าใจต่อทั้งหมดของข้อมูล กล่าวคือพิจารณารวม Variance อื่นนอกเหนือไปจาก Variance ร่วม (Shared Variance) ของข้อมูลด้วย (Hair, et al., 1998) และกำหนดให้หมุนแกนด้วยวิธี Promax ซึ่งเป็นการหมุนแกนแบบมุมแหลม (Oblique) เพื่อให้ตัวแปรต่างๆ ถูกจัดให้อยู่ในปัจจัยใดๆ ได้ชัดเจน ด้วยเห็นว่ามิติแต่ละมิติอาจมีความสัมพันธ์ (Correlate) กันได้

การพิจารณาจำนวนมิติ ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ปัจจัย ต้องมีการกำหนดจำนวนมิติที่จะจำแนก เนื่องจากในกระบวนการจำแนกมิตินั้นจะจำแนกมิติที่เป็นตัวแทนที่ชัดเจนที่สุดของกลุ่มภาพทั้งหมดก่อน จึงพิจารณาจำแนกมิติที่มีความชัดเจนรองลงมา จึงทำให้มิติที่จำแนกที่หลังมีความชัดเจนน้อยและไม่เป็นตัวแทนของข้อมูลทั้งหมด หลักการพิจารณาจำนวนมิติคือการพยายามให้มีจำนวนมิติน้อยแต่ให้เป็นตัวแทนของข้อมูลมาก โดยพิจารณาจาก ค่าความผันแปรรวมของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละปัจจัย (Eigen value) โดยทั่วไปมิติที่จะพิจารณาควรมีค่าความผันแปรรวมของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละปัจจัยอย่างน้อย 1.0 (Hair, et al., 1998) ประกอบกับการพิจารณาการเขียนกราฟเพื่อหาจำนวนปัจจัย (Scree Plot) ซึ่งเป็นกราฟที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนมิติกับค่าความผันแปรรวมของตัวแปรทั้งหมดในแต่ละปัจจัย (Eigen value) โดยพิจารณาจากจุดหักมุมบนเส้น จุดที่หักมุมมากและจุดที่เส้นกราฟเริ่มแบนราบ จะแสดงถึงการเปลี่ยนปริมาณ Variance ที่อธิบายข้อมูลทั้งหมดที่ลดลงเป็นปริมาณมากจากมิติก่อนหน้า (Hair, et al., 1998) จึงเป็นตำแหน่งที่พิจารณาจำนวนมิติ โดยในการศึกษานี้ได้จำนวนมิติทั้งหมดตามเกณฑ์ทั้งสองประการ ได้ 11 มิติ

การพิจารณาเกณฑ์ในการเลือกภาพที่นำไปใช้ตีความ ผลของการวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) จะได้ค่า Factor Loading ของแต่ละภาพในแต่ละมิติ หรือค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับแกนมิติ หากภาพมีค่า Factor Loading สูงแสดงว่ามีลักษณะของมิตินั้นๆ สูง แต่การพิจารณาภาพในแต่ละมิติจะต้องกำหนดขอบเขตหรือสร้างเกณฑ์ในการเลือกกลุ่มภาพขึ้น เนื่องจากภาพทุกภาพมีค่า Factor Loading ของทุกมิติ (เพราะ Factor Loading เป็นค่าที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับมิติ ดังที่ได้กล่าวไว้แล้วนั้น) การพิจารณาเลือกภาพที่ใช้ในการตีความหมายของแต่ละมิตินั้นจึงควรพิจารณาเฉพาะภาพที่มีค่า Factor Loading สูงเท่านั้น ในการศึกษานี้ได้กำหนดค่า Factor Loading ขั้นต่ำของแต่ละมิติไว้ที่ 0.35 พิจารณาจากขนาดตัวอย่างไว้ที่กำหนดไว้ 300 คน

การตีความหมายของมิตี การตีความหมายจะใช้การพิจารณาลักษณะร่วมของภาพที่ได้รับการคัดเลือกในแต่ละมิตี (จากเกณฑ์ข้างต้น) กล่าวคือลักษณะที่เป็นลักษณะร่วมที่ปรากฏอยู่ในทุกภาพหรือภาพส่วนใหญ่ในมิตีจะแสดงถึงรูปแบบการรับรู้ร่วมของประชาชนต่อกลุ่มภาพในมิตินี้ หรือกล่าวได้ว่าเป็นลักษณะทางกายภาพที่ประชาชนรับรู้ได้เมื่อประชาชนมองภาพใดภาพหนึ่งในมิตินี้ ทั้งนี้การตีความหมายดังกล่าวจะใช้การพิจารณาจากผู้ศึกษาเป็นหลัก เพราะเป็นการรับรู้ในลักษณะที่ประชาชนไม่ได้บรรยายหรืออธิบายออกมาด้วยตัวเอง แต่ลักษณะที่พิจารณานั้น เป็นลักษณะทางกายภาพที่สามารถสังเกตได้จึงกล่าวได้ว่าไม่ได้อาศัยการพิจารณาแบบ Subjective อย่างไรก็ตามในการศึกษานี้มิตีที่มีลักษณะร่วมทางกายภาพที่สามารถสังเกตได้มี 8 มิตี โดยลักษณะร่วมดังกล่าวนี้จะใช้ในการตีความแต่ละมิตีร่วมกับการวิเคราะห์โดยใช้การบรรยายภาพต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูลจากการสำรวจคำบรรยายภาพ

ข้อมูลจากการสำรวจคำบรรยายภาพเป็นการเขียนคำบรรยายสั้นๆ โดยคำบรรยายสั้นๆ นี้จะมาจากความคิดแวบแรกที่เกิดขึ้นในใจของผู้ตอบ ผู้ตอบจะเขียนสิ่งที่ตนคิดหรือสิ่งที่เห็นจากการดูภาพ ซึ่งเป็นการสะท้อนถึงการรับรู้ โดยข้อมูลคำบรรยายนี้จะใช้ช่วยในการอธิบายผลจากการวิเคราะห์รูปแบบการรับรู้ที่ได้จากการวิเคราะห์ทางสถิติ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลคำบรรยายภาพซึ่งเป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เนื่องจากเหมาะสมกับเนื้อหาที่เป็นคำบรรยายสั้นๆ และมีปริมาณมาก โดยการใช้แนวทางการวิเคราะห์เชิงปริมาณ กล่าวคือแปลงข้อมูลคำบรรยายเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการนับจำนวนคำที่มีข้อความเหมือนกัน โดยยึดหลักว่าคำหรือประเด็นจากการบรรยายภาพที่มีความถี่สูงย่อมเป็นตัวแทนของคำอธิบายภาพที่แสดงภาพรวมของภาพนั้นๆ (สุกวงศ์ จันทวานิช, 2543; Sommer & Sommer, 2002) การวิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละมิตีได้กำหนดให้พิจารณาเฉพาะเนื้อหาที่มีความถี่ของการซ้ำกันอย่างน้อยร้อยละ 3.5 ของคำบรรยายในภาพนั้นทั้งหมด เช่นเดียวกับผล

การพิจารณาคำบรรยายทั้งหมด เมื่อรวบรวมและแจกแจงคำบรรยายของแต่ละภาพแล้ว ใช้การพิจารณาหรืออ่านคำบรรยายทั้งหมด เพื่อใช้สร้างประเด็นจากเนื้อหา จากนั้นสร้างเป็นรายการของประเด็นที่มีการกล่าวถึงในคำบรรยายทั้งหมดรวมทั้งประเด็นย่อย

การนับจำนวนคำ โดยนับจำนวนคำบรรยายภาพ จากนั้นรวบรวมเป็นความถี่ของแต่ละคำบรรยายภาพ ของแต่ละภาพ โดยไม่พิจารณาคำบรรยายที่มีความถี่ต่ำกว่า 3 ครั้งหรือมีผู้เขียนคำบรรยายนั้นๆ ใช้น้อยกว่า 3 คน

การพิจารณาโครงสร้างของการบรรยายภาพ จากคำบรรยายที่มีความถี่ตามเกณฑ์ที่กำหนด นำมาพิจารณาว่าคำบรรยายใดมีประเด็นที่เหมือนหรือใกล้เคียงกัน เช่น คำบรรยายว่า สวย หรือ งาม เป็นต้น นำมาจัดรวมไว้เป็นประเด็นเดียวกัน และพิจารณาประเด็นที่มีเนื้อหาใกล้เคียงกันมารวมไว้ในหมวดเดียวกัน เพื่อศึกษาโครงสร้างของคำบรรยายภาพทั้งหมด ทั้งนี้เพื่อพิจารณาคำบรรยายทั้งหมดว่าประชาชนรับรู้และบรรยายภาพในหมวดใดบ้าง โดยในการศึกษานี้พบว่าประชาชนรับรู้ชุดภาพทั้งหมดและบรรยายออกมาพิจารณาได้ 5 หมวด ได้แก่ 1) บรรยากาศ 2) สภาพ 3) การตัดสินใจ ความเห็น 4) การใช้สอย และ 5) สิ่งปรากฏทางกายภาพ โดยหมวดต่างๆ นี้จะใช้เป็นแนวทางเบื้องต้นในการพิจารณาร่วมกับการวิเคราะห์จากการสำรวจความชื่นชอบ

จากแนวทางวิเคราะห์ข้อมูล จะเห็นได้ว่าการวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อมูลทั้ง 2 ส่วน (ข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ และข้อมูลคำบรรยายภาพ) ผลของการวิเคราะห์คำบรรยายภาพจะใช้ประกอบไปตามภาพที่ถูกจัดรวมไว้ในแต่ละมิติ โดยคำบรรยายในแต่ละมิติจะเป็นข้อมูลเสริมในการอธิบายความหมายของแต่ละมิติจากการวิเคราะห์ลักษณะร่วมทางกายภาพ ที่ได้จะช่วยใช้ในการยืนยันรูปแบบการรับรู้ในการตีความจากมิติ และสร้างความเข้าใจเพิ่มมากขึ้นถึงสิ่งที่รับรู้ได้จากการที่ทำให้ผู้เข้าร่วมเห็นลักษณะบางประการร่วมกัน โดยผลจากการสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งสองส่วนจะแสดงถึงการรับรู้ของประชาชนต่อตึกแถวในภาพรวม

4.1.4 แนวทางในการตีความและสร้างคำแนะนำ

ด้วยผลจากการศึกษาการรับรู้ของประชาชนในภาพรวม ซึ่งยังไม่ได้อธิบายเฉพาะเจาะจงไปถึงลักษณะพื้นถิ่นจึงต้องมีการตีความและอธิบายเพิ่มเติมก่อนจะสร้างเป็นคำแนะนำได้ โดยสามารถสรุปแนวทางในการตีความและสร้างคำแนะนำได้ ดังนี้

แนวทางในการตีความว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่น

สำหรับกรณีที่ประชาชนสามารถรับรู้ลักษณะพื้นถิ่น หรือรูปแบบพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวได้ ก็สามารถนำลักษณะดังกล่าวมาสร้างเป็นคำแนะนำได้ทันที หากในกรณีที่ประชาชนไม่สามารถรับรู้เรื่องลักษณะพื้นถิ่นบนอาคารตึกแถวจึงต้องพิจารณาจากลักษณะอื่นๆ ที่ประชาชนรับรู้และเกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นถิ่น ได้มาใช้ประกอบในการสร้างคำแนะนำ ทั้งนี้ลักษณะที่ประชาชนรับรู้ได้และเกี่ยวข้องกับความเป็นพื้นถิ่นได้แก่ รูปแบบอาคาร (พิจารณาจากผลเบื้องต้น ในหัวข้อ 4.3) ซึ่งต้องพิจารณารูปแบบที่มีความใกล้เคียงกับลักษณะพื้นถิ่นมากที่สุดมาใช้แทน

แนวทางในการสร้างคำแนะนำ

แนวทางในการสร้างคำแนะนำมีอยู่ 2 ส่วน ได้แก่ 1) แนวทางในการเสนอคำแนะนำในการออกแบบอาคารตึกแถวให้มีความเป็นพื้นถิ่น และ 2) แนวทางในการเสนอคำแนะนำในการปรับปรุงเทศบัญญัติ โดยมีรายละเอียดดังนี้

แนวทางในการเสนอคำแนะนำในการออกแบบอาคารตึกแถวให้มีความเป็นพื้นถิ่น แนวทางนี้ใช้การศึกษาความชื่นชอบของลักษณะทางกายภาพที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นพื้นถิ่น (โดยใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชื่นชอบของแต่ละมิติการรับรู้) เพื่อสร้างคำแนะนำโดยมีแนวทาง 2 แนวทาง ได้แก่

- ศึกษาว่าลักษณะที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่นได้รับค่าเฉลี่ยความชื่นชอบสูงหรือต่ำกว่าลักษณะอื่นๆ ที่ประชาชนรับรู้ หากได้รับค่าเฉลี่ยความชื่นชอบสูงแสดงว่าประชาชนชอบลักษณะพื้นถิ่นและหากส่งเสริมลักษณะดังกล่าวก็มีแนวโน้มที่จะได้รับความร่วมมือจากประชาชน แต่หากได้รับค่าเฉลี่ยความชื่นชอบต่ำก็ควรพิจารณาถึงสาเหตุหากเป็นสาเหตุจากรูปแบบพื้นถิ่นไม่เป็นที่ชื่นชอบแสดงว่าประชาชนไม่ชื่นชอบลักษณะพื้นถิ่น การสร้างคำแนะนำจะไม่ใช้การพยายามบังคับให้ประชาชนใช้ลักษณะดังกล่าวแต่น่าจะเป็นการพยายามสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในเรื่องความสำคัญของลักษณะพื้นถิ่นและสิ่งที่จะเป็นประโยชน์ทั้งของเมืองและของเจ้าของอาคารหากมีการใช้ลักษณะพื้นถิ่นบนอาคาร แต่หากสาเหตุที่ประชาชนไม่ชื่นชอบเกิดจากรูปแบบอื่นที่ไม่ใช่ความเป็นพื้นถิ่นก็สามารถสร้างคำแนะนำที่แก้ไขเรื่องดังกล่าวได้
- พิจารณาว่าลักษณะกายภาพที่ประชาชนรับรู้ว่าเป็นพื้นถิ่นลักษณะใดได้รับความชื่นชอบสูง และลักษณะใดได้รับความชื่นชอบต่ำ โดยพิจารณาสาเหตุที่ทำให้เกิดความชื่นชอบสูงและต่ำนั้นด้วย การสร้างคำแนะนำจะเน้นสำหรับอาคารที่มีลักษณะตามมิติการรับรู้ โดยลักษณะความชื่นชอบที่ได้รับค่าเฉลี่ยความชื่นชอบสูงก็สามารถสร้างคำแนะนำว่า

แนวทางในการเสนอคำแนะนำในการปรับปรุงเทศบัญญัติ แนวทางนี้จะใช้การพิจารณาจากคำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพที่ทำให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่น โดยการเปรียบเทียบข้อบังคับในเทศบัญญัติเดิมกับคำแนะนำนั้น และเสนอคำแนะนำโดยอาจตัดลดบางประเด็น ปรับเปลี่ยนบางประเด็น และเพิ่มบางประเด็น ในการพยายามปรับเทศบัญญัติให้ใกล้เคียงกับคำแนะนำดังกล่าวให้ได้มากที่สุด

จากการศึกษาทฤษฎีและแนวทางในการศึกษาจากงานวิจัยในอดีต จึงได้ออกแบบวิธีการศึกษาการรับรู้จากความชื่นชอบดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยการศึกษาส่วนที่สำคัญที่สุดคือการสำรวจความชื่นชอบและการสำรวจคำบรรยายภาพที่จะสามารถวิเคราะห์และสรุปผลมาได้เป็นการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในเชียงใหม่ ซึ่งจะต้องนำมาศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความชื่นชอบเพื่อสร้างเป็นคำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพเพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นลักษณะพื้นถิ่น และคำแนะนำในการปรับปรุงเทศบัญญัติให้ตรงกับการรับรู้ของประชาชนมากขึ้น

4.2 สรุปขั้นตอนในการศึกษา

จากการพิจารณาถึงการออกแบบวิธีการศึกษาและวิธีการในการเก็บข้อมูล โดยสามารถสรุปเป็นขั้นตอนต่างๆ ได้ดังนี้

- 1) สร้างเกณฑ์ในการเก็บตัวอย่างอาคารตึกแถว ได้แก่ รูปแบบอาคาร 3 รูปแบบหลัก (เรือนแปะ เรือนร้านค้า 2 ชั้น และตึกแถว)
- 2) กำหนดขอบเขตเส้นทางที่จะใช้ในการศึกษา คือภายในกรอบของ ถ.มหิดล ถ. เชียงใหม่-ลำปาง ถ.นิมมานเหมินท์ ถ.สุเทพ และถ.บุญเรืองฤทธิ์ และเส้นทางในพื้นที่เมืองเก่าเชียงใหม่
- 3) ถ่ายภาพอาคารตึกแถวตามรูปแบบและเส้นทางที่กำหนดโดยการควบคุมขนาดของอาคารตึกแถวในภาพ
- 4) คัดเลือกภาพที่มีข้อบกพร่องออก พร้อมทั้งปรับแต่งภาพให้ชัดเจนและเห็นรายละเอียด
- 5) คัดเลือกภาพที่จะใช้ 56 ภาพ พิจารณาให้เป็นตัวแทนของตึกแถวทั้งหมดตามลักษณะทางกายภาพ (จำนวนชั้น วัสดุหลักที่เห็น ลักษณะหลังคา ลักษณะของการยื่นกันสาด) โดยในแต่ละรูปแบบได้เลือกอาคารที่มีความแตกต่างกันในรายละเอียด

- 6) เรียงภาพเป็น 2 ลำดับ (ชุด A และ ชุด B) โดยใช้การสุ่ม ให้มีแต่ตัวแทนแต่ละลักษณะทางกายภาพเท่าๆ กันในแต่ละชุด
- 7) และแบ่งภาพออกเป็น 4 ชุด ชุดละ 14 ภาพ (ชุดที่ 1 2 3 และ 4) เรียงลำดับภาพทั้ง 4 ชุด ให้มีแต่ตัวแทนแต่ละลักษณะทางกายภาพเท่าๆ กันในแต่ละชุด
- 8) นำภาพมาสร้างเป็นสมุดภาพทั้งหมด 8 ชุด ได้แก่ A-1 A-2 A-3 A-4 และ B-1 B-2 B-3 B-4
- 9) สร้างแบบสอบถามที่มีส่วนการสำรวจความชื่นชอบ (ใช้คู่กับภาพชุด A และ B) และส่วนการสำรวจคำบรรยายภาพ (ใช้คู่กับภาพชุดที่ 1 2 3 และ 4)
- 10) ทดสอบแบบสอบถามด้วยการลองให้มีคนทำแบบสอบถาม สามารถกำหนดเวลาได้ประมาณ 15 นาที
- 11) แจกแบบสอบถามตามสถานที่ที่กำหนดไว้ในพื้นที่เขตเทศบาลฯ โดยให้มีสัดส่วนของจำนวนแบบสอบถามที่คู่กับแต่ละชุดภาพ เป็นไปตามสัดส่วนของประชากรชาวเชียงใหม่ในเขตเทศบาลฯ จำแนกตาม อายุ และเพศ
- 12) นำคำบรรยายภาพมาจำแนกให้เป็นคำบรรยายของแต่ละภาพ พิจารณาคำบรรยายที่เหมือนกัน นับความถี่
- 13) วิเคราะห์คำบรรยายด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) โดยรวมคำบรรยายในประเด็นใกล้เคียงกันได้ด้วยกัน และรวมประเด็นที่ใกล้เคียงกันได้เป็นเป็นหมวดเดียวกัน สร้างเป็นโครงสร้างการรับรู้ของประชาชนต่อภาพที่มาจากคำบรรยายภาพ
- 14) นำค่าน้ำหนักความชื่นชอบของแต่ละภาพมาตรวจสอบข้อมูลเพื่อยืนยันว่ามีคุณสมบัติที่จะสามารถใช้การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ได้
- 15) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์ปัจจัยด้วยวิธีองค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis) โดยหมุนแกนด้วยวิธี Promax ได้จำนวนมิติ 11 มิติ
- 16) กำหนดค่าความสัมพันธ์ระหว่างภาพกับแกนมิติหรือ Factor Loading 3.5 เป็นขั้นต่ำในการพิจารณาภาพแต่ละมิติ และเลือกพิจารณาเฉพาะมิติที่มีภาพอย่างน้อย 3 ภาพ
- 17) ในแต่ละมิติพิจารณาลักษณะร่วมทางกายภาพของภาพต่างๆ ในมิตินั้น และตั้งเป็นชื่อมิติ
- 18) นำคำบรรยายภาพของแต่ละภาพในแต่ละมิติมารวมกันตามประเด็นและหมวด และใช้เฉพาะคำบรรยายที่มีความถี่มากกว่า ร้อยละ 3.5 ของคำบรรยายทั้งหมดในแต่ละมิติ มาพิจารณาเป็นสิ่งที่ประชาชนรับรู้และบรรยายออกมาจากการดูชุดภาพในมิตินั้น

- 19) นำลักษณะร่วมทางกายภาพที่สังเกตได้มาพิจารณาเป็นลักษณะที่ประชาชนรับรู้ร่วมกับสิ่งที่ประชาชนบรรยายต่อชุดภาพในมิตินั้นๆ (ข้อ 17)
- 20) พิจารณาเฉพาะเรื่องรูปแบบอาคาร (Style) ที่ประชาชนรับรู้ และลักษณะทางกายภาพที่ทำให้เกิดการรับรู้เรื่องรูปแบบอาคารนั้นๆ จากสิ่งที่ประชาชนรับรู้ในแต่ละมิติ
- 21) พิจารณารูปแบบอาคาร (Style) ที่เป็นแบบพื้นถิ่นที่ประชาชนรับรู้
- 22) เปรียบเทียบความชื่นชอบต่อรูปแบบอาคารต่างๆ ที่ประชาชนรับรู้
- 23) สร้างคำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพบนอาคารตึกแถวเพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่น
- 24) สร้างคำแนะนำในการปรับปรุงเทศบัญญัติโดยพิจารณาข้อบังคับของเทศบัญญัติเดิมเปรียบเทียบและปรับให้ใกล้เคียงกับคำแนะนำในการใช้ลักษณะทางกายภาพบนอาคารตึกแถวเพื่อให้ประชาชนรับรู้ว่าเป็นรูปแบบพื้นถิ่น

4.3 ผลเบื้องต้นจากการศึกษา

จากข้อมูลการบรรยายภาพและข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบสามารถสรุปผลเบื้องต้นจากของมูลทั้งสองส่วนได้ดังนี้ 4.3.1) เบื้องต้นจากข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ และ 4.3.2) ผลเบื้องต้นจากข้อมูลคำบรรยายภาพ โดยมีรายละเอียดดังนี้

4.3.1 ผลเบื้องต้นจากข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ

จากข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบได้ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ในการตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบต่อภาพชุดที่ใช้ใน โดยพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความชื่นชอบ และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ต่อภาพแต่ละภาพเป็นหลัก ดังข้อมูลในตาราง 4-3 สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ

จากตารางจะเห็นว่าภาพที่ได้ค่าเฉลี่ยความชื่นชอบสูงสุด (ชื่อภาพ 09) ได้ค่าเฉลี่ยความชื่นชอบ 3.86 ในขณะที่ภาพที่ได้ค่าเฉลี่ยความชื่นชอบต่ำสุด (ชื่อภาพ 14) ได้ค่าเฉลี่ยความชื่นชอบ 1.79 ซึ่งมีค่าความต่างของค่าน้ำหนักประมาณ 2 เมื่อพิจารณาว่าค่าความต่างสูงที่สุดที่เป็นไปได้ของค่าน้ำหนักเท่ากับ 4 (จากค่าน้ำหนักสูงสุด 5 และค่าน้ำหนักต่ำสุด 1) จึงถือว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดและต่ำสุดไม่ห่างกันมากนัก และค่าน้ำหนักสูงที่สุดก็ไม่สูงมาก (ไม่ถึง 4 จากลำดับสูงที่สุดที่เป็นไปได้ 5) นอกจากนั้นเมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยเรียงตามลำดับจะเห็นว่าค่าเฉลี่ยของแต่ละภาพตามลำดับมีค่าที่ใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างกันมากโดยต่างกันในแต่ละลำดับไม่เกิน 0.30

ตาราง 4-3 สถิติเชิงพรรณนาของข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ

หมายเลขภาพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	หมายเลขภาพ	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
09	3.86	0.94	28	2.87	1.11
18	3.79	0.94	50	2.86	1.05
01	3.57	1.23	40	2.85	1.13
41	3.50	1.08	16	2.82	1.05
42	3.50	1.08	36	2.80	0.98
03	3.49	1.03	24	2.79	1.05
05	3.47	1.07	19	2.76	1.25
22	3.45	1.04	53	2.75	1.02
35	3.43	1.04	12	2.74	1.04
49	3.39	1.00	23	2.73	0.88
51	3.34	1.17	11	2.66	0.95
34	3.33	1.07	02	2.65	1.19
43	3.33	0.99	13	2.59	1.04
06	3.28	1.05	25	2.56	0.93
26	3.18	1.01	38	2.53	0.94
37	3.10	1.02	52	2.48	0.94
08	3.10	1.08	29	2.48	0.93
56	3.09	1.16	21	2.41	1.11
54	3.06	0.97	27	2.38	0.93
45	3.05	1.04	39	2.36	0.86
47	3.04	1.07	20	2.31	0.96
07	3.02	1.17	15	2.28	0.98
10	3.00	1.03	32	2.16	0.94
04	2.99	1.12	30	2.15	0.94
55	2.97	1.04	31	2.13	0.93
17	2.95	1.02	33	2.12	1.01
44	2.92	1.07	48	1.99	0.98
46	2.91	1.07	14	1.79	0.81

หมายเหตุ การลำดับข้อมูลเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากค่าเฉลี่ยสูงที่สุดจนถึงต่ำที่สุด

นอกจากนั้น เมื่อพิจารณาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของแต่ละภาพจะเห็นว่า มีค่าตั้งแต่ 0.81 (ชื่อภาพ 14) ไปจนถึง 1.25 (ชื่อภาพ 19) ซึ่งไม่ถือว่ามีความเบี่ยงเบนมากนัก แสดงว่าการให้ค่าน้ำหนักในแต่ละภาพประชาชนให้ค่าน้ำหนักไม่แตกต่างกันมาก

สรุปผลเบื้องต้น ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบด้วยสถิติเชิงพรรณนาพบว่า ประชาชนให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบในแต่ละภาพไม่แตกต่างกันอย่างชัดเจนพิจารณาจากค่าเฉลี่ยความชื่นชอบสูงสุดและต่ำสุด และการให้ค่าน้ำหนักต่อภาพแต่ละภาพพบว่า ประชาชนให้ค่าน้ำหนักใกล้เคียงกัน ไม่แตกต่างจากกันมากซึ่งพิจารณาจากค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงสุดและต่ำสุดเช่นกัน

4.3.2 ผลเบื้องต้นจากข้อมูลคำบรรยายภาพ

จากข้อมูลคำบรรยายภาพได้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อจัดหมวดหมู่ของคำบรรยายทั้งหมด ก่อนจะพิจารณาพร้อมกับผลจากการวิเคราะห์ปัจจัยต่อไป การจัดหมวดหมู่คำบรรยายนี้จะใช้อธิบายการรับรู้ของประชาชนต่อภาพที่ได้รับการจัดเข้าเป็นมิติ (จากการวิเคราะห์ปัจจัย) ทั้งหมด ไม่ใช่ภาพมิติใดมิติหนึ่งโดยเฉพาะ จึงนับได้ว่าเป็นการรับรู้ของประชาชนต่อตึกแถวโดยทั่วไป โดยสามารถอธิบายสิ่งที่ประชาชนจะรับรู้หากได้เห็นตึกแถวหรือภาพตึกแถว และสามารถเปรียบเทียบได้ว่าประเด็นใดที่ประชาชนรับรู้มากหรือน้อยกว่ากันจากความถี่ในแต่ละประเด็น

ในการจัดหมวดหมู่คำบรรยายนี้ได้รวมคำบรรยายเดียวกันไว้ด้วยกันและนับความถี่ของคำบรรยายนั้น คำบรรยายที่มีความถี่ต่ำกว่า 3 ครั้ง (หรือมีคำบรรยายในประเด็นนั้นๆ จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนไม่ถึง 3 คน) จะไม่นำมาพิจารณา เพราะสิ่งที่รับรู้ได้น่าจะมาจากการที่มีคนรับรู้อย่างน้อย 3 คน จึงจะไม่ถือว่าเป็นเพียงเหตุบังเอิญ พบว่ามีคำบรรยายที่มีความถี่ซ้ำกันไม่น้อยกว่า 3 คำ เป็นจำนวนมาก การรวมคำบรรยายในประเด็นใกล้เคียงกันไว้ด้วยกัน เช่น คำบรรยายว่า ทันสมัย กับสมัยใหม่ เป็นต้น รวมทั้งจัดประเด็นในการบรรยายที่ใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันเป็นหมวด เช่น ในประเด็น วัสดุ และ สี สามารถจัดรวมกันอยู่ในหมวดกายภาพที่ปรากฏได้ ทั้งนี้สามารถจัดคำบรรยายทั้งหมด ได้ 5 หมวดหลักๆ โดยเรียงตามหมวดที่มีความถี่ของคำบรรยายในหมวดจากมากไปหาน้อย ได้แก่ 1) หมวดกายภาพที่ปรากฏ 2) หมวดการตัดสินใจความเห็น 3) หมวดสภาพทางกายภาพ 4) หมวดการใช้สอย และ 5) หมวดบรรยากาศ ในแต่ละหมวดจึงประกอบขึ้นจากประเด็นในคำบรรยายหลากหลายประเด็น ในบางประเด็นก็มีประเด็นย่อยซึ่งเกิดจากการรวมรวมคำบรรยายที่มีประเด็นใกล้เคียงกันไว้ด้วยกันดังกล่าว

จากการจัดลำดับหมวดคำบรรยายภาพตามความถี่ของคำบรรยายที่รวมกันในแต่ละหมวด จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้ตึกแถวและแสดงความคิดเห็นโดยรวมใน 5 หมวดหลัก และรับรู้ในหมวดกายภาพที่ปรากฏของภาพมากที่สุด ทั้งนี้เพราะในหมวดนี้มีจำนวนประเด็นที่ประชาชนรับรู้มากที่สุด มีความคิดเห็นตามหมวดการตัดสินใจความเห็นรองลงมา ซึ่งเป็นเพราะธรรมชาติของมนุษย์ที่มักจะประเมินสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ รับรู้หมวดสภาพ หมวดการใช้สอย และหมวดบรรยากาศ ลดหลั่นกันมาตามลำดับ และคำบรรยายที่จัดรวบรวมในแต่ละหมวด จะช่วยอธิบายได้ว่าประชาชนรับรู้ตึกแถวในแง่มุมใดบ้าง ดังมีรายละเอียดแสดงใน ตาราง 4-2 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) ตาราง 4-3 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดการตัดสินใจความเห็น (Judgments) ตาราง 4-4 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดสภาพทางกายภาพ

สำหรับประเด็นต่างๆ ที่เกิดจากการรวมคำบรรยายใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน เมื่อพิจารณารวมไปถึงความถี่ของคำบรรยายที่ถูกจัดรวมไว้ในแต่ละประเด็นก็สามารถเปรียบเทียบสิ่งที่ประชาชนรับรู้ของแต่ละประเด็นได้ว่า ประเด็นใดที่ประชาชนรับรู้มาก ประเด็นใดที่ประชาชนรับรู้่น้อย แต่การพิจารณาจากลำดับของปริมาณความถี่ของคำบรรยายนี้จะเปรียบเทียบได้ในขั้นที่รวมคำบรรยายมาเป็นประเด็นเท่านั้น ไม่สามารถเปรียบเทียบคำบรรยายย่อยๆ ของแต่ละประเด็นได้ ยกตัวอย่าง ในประเด็นองค์ประกอบอื่น โดยรอบ มีคำบรรยายว่า รถ และคำบรรยายว่า ท้องฟ้า และคำบรรยายว่ารถมีความถี่มากกว่าคำบรรยายว่าท้องฟ้า ก็ไม่อาจกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้เรื่องรถมากกว่าท้องฟ้าในชุดภาพทั้งหมด หรือต่ออาคารตึกแถวทั้งหมด ทั้งนี้เพราะความถี่จากคำบรรยายนั้นๆ อาจมาจากการบรรยายเพียงภาพใดภาพหนึ่งหรือภาพเพียงไม่กี่ภาพ เช่น อาจมีภาพที่มีคำบรรยายว่ารถเพียง 2-3 ภาพ ก็ได้ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยเมื่อเทียบกับจำนวนภาพทั้งหมด ซึ่งไม่ควรจะเป็นคำบรรยายที่เป็นตัวแทนของกลุ่มภาพทั้งหมดได้ ซึ่งแตกต่างจากการพิจารณาเปรียบเทียบความถี่ของประเด็นกับประเด็นซึ่งย่อมเกิดจากคำบรรยายที่หลากหลายจากภาพหลายๆ ภาพในกลุ่มภาพทั้งหมด จึงน่าจะใช้อธิบายการรับรู้ของประชาชนต่อกลุ่มภาพได้ สำหรับการพิจารณาเปรียบเทียบประเด็นนี้จะกล่าวถึงแยกเป็นหมวดๆ ไป ดังนี้

หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance)

ในหมวดนี้มีประเด็นจากคำบรรยายที่จัดไว้ 7 ประเด็นหลัก เรียงลำดับตามความถี่ของคำบรรยายในแต่ละประเด็น ได้แก่ 1) รูปแบบอาคาร (Style) 2) การจัดองค์ประกอบ (Organization) และ 3) เนื้อหา (Content) 4) ลักษณะอาคาร 5) มิติของอาคาร 6) สี และ 7) วัสดุ วัสดุ จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้รูปแบบอาคารในการมองภาพตึกแถวมากกว่ากายภาพอื่นๆ ในหมวดกายภาพ มีรายละเอียดของคำบรรยายที่ถูกจัดรวมไว้ในแต่ละประเด็นดังตาราง 4-4 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance)

ตาราง 4-4 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็น ในหมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ	
กายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance)	รูปแบบอาคาร (Style)	ยุคสมัย	สมัยใหม่/ ทันสมัย/ รูปแบบใหม่/ ปัจจุบัน	
			โบราณ/ รูปแบบเก่า/ บรรยากาสเก่า	
		พื้นที่/ พื้นถัน	ร่วมสมัย/ โหมดผสมเก่า	คลาสสิก/ Classic
				เซียงใหม่/ ล้านนา/ ภาคเหนือ/ พื้นถัน
			ไทย	จีน
				ตะวันตก/ ยุโรป/ ฝรั่งเศส
			ลักษณะความเรียบง่าย	ประยุคต์/ ผสมผสาน/ คัดแปลง
				ชนบท/ นอกเมือง/ บ้านนอก/ Country
			ฐานะ	เรียบง่าย
			การประเมิน	ชาวบ้าน
	ล้ำสมัย/ ไม่เจริญ/ ไม่พัฒนา			
	การจัดองค์ประกอบ (Organization)	ความเป็นระเบียบ	ควอรูนุกซ์	
			เจริญ/ พัฒนา	
		การบังคับ	ทันสมัยไป	
			ไม่เป็นระเบียบ/ เกะกะ/ รก/ รุงรัง/ วุ่นวาย	
	ลักษณะที่ว่าง	ชาว/ บัง		
		แออัด/ แน่น/ ติดกันมากไป		
	เนื้อหา (Content)	องค์ประกอบอาคาร	โล่ง/ ว่างเปล่า	
			ไม่โล่ง	
			เสา	
หลังคา				
หน้าต่าง				
ประตู				
หน้าต่าง				
เหล็กค้ำ				
ลักษณะเฉพาะขององค์ประกอบ		ระเบียบ		
		โครงสร้าง		
องค์ประกอบอื่นโดยรอบ		ลวดลาย การตกแต่ง รายละเอียด		
		ประตูบานเฟี้ยม		
การประเมิน		การตกแต่งด้วยลายฉลุ		
		ต้นไม้/ ธรรมชาติ/ ไม้ประดับ		
	สายไฟฟ้า			
	ป้าย			
	รถ			
	ที่จอดรถ			
	วิว/ ทิวทัศน์/ ทิศนียภาพ			
	ท้องฟ้า/ อากาศ			
เสาไฟ				
การประเมิน	การจราจร			
	การจราจรติดขัด			

ตาราง 4-4 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็น ในหมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) (ต่อ)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ
กายภาพที่ปรากฏ(Physical Appearance) (ต่อ)	มิติของอาคาร	ขนาด	ใหญ่
			เล็ก/ กะทัดรัด
		ความสูง	สูง
			ไม่สูงเท่าไร
			เตี้ย ต่ำ
		ความกว้าง	กว้าง/ พื้นที่เยอะ
			แคบ/ คับแคบ/ สถานที่จำกัด
		จำนวนชั้นอาคาร	ชั้นเดียว
			สองชั้น
			มากกว่าสองชั้น/ 3 ชั้น
	การประเมิน	ดีกว่า/ ดีกว่า	
		สูงไป	
		เล็กไป	
	สี	ระบุสี	มีสี/ สีสิ้น
			สีเขียว
			สีขาว
			สีฟ้า
			สีวัสดุ
		ลักษณะสี	สดใส/ ดูฉลาด
			ทึม ไม่สดใส/ จืด/ ซีด
สีมืด			
สีสลายตา			
สีสะดุดตา			
การประเมิน	สีไม่สวย/ สีไม่เหมาะสม/ ควรเปลี่ยนสี		
	สีสวย/ สีดูดี/ สีเหมาะสม		
วัสดุ	ระบุวัสดุ	ไม้	
		ครึ่งปูนครึ่งไม้	
		ปูน/ คอนกรีต	
		กระจก	
		กระเบื้อง	

หมายเหตุ การลำดับคำบรรยาย ประเด็น และประเด็นย่อย เป็นไปตามลำดับของความถี่ของคำบรรยายในแต่ละคำบรรยาย แต่ละประเด็น และแต่ละประเด็นย่อยตามลำดับ โดยความถี่มากจะอยู่ใน

หมวดการตัดสินความเห็น (Judgments)

ในหมวดนี้มีประเด็นจากคำบรรยายที่จัดไว้ 9 ประเด็น เรียงลำดับตามความถี่ของคำบรรยายในแต่ละประเด็น ได้แก่ 1) ความงาม 2) ความแปลก 3) ความเหมาะสม 4) เสน่ห์ 5) ความชื่นชอบ 6) ความกลมกลืน 7) ความน่าสนใจ 8) ความสำเร็จของธุรกิจ และ 9) คุณค่า จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้อาคารดีกแฉวและแสดงความเห็นเรื่องความงามในการมองภาพดีกแฉวมากกว่าเรื่องอื่นๆ ในหมวด

ตาราง 4-5 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดการตัดสินความเห็น (Judgments)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ
การตัดสิน ความเห็น (Judgments)	ความงาม		สวย/ ดูดี/ น่ารัก/ เก๋
			ไม่สวย/ ดูไม่ดี/ ไม่เก๋
	ความแปลก		เฉยๆ/ ธรรมดา/ น่าเบื่อ/ ง่าย/ ไม่แปลกตา
			มีเอกลักษณ์/ สร้างสรรค์
			แปลก/ แปลกตา
			มีศิลป์/ ศิลปะ/ อาร์ตติส
	ความเหมาะสม		มีสไตล์
			ไม่มีจุดเด่น/ ไม่มีอะไร/ ไม่มีจุดสนใจ
			ไม่มีเอกลักษณ์/ ไม่มีคอนเซ็ปต์
			ดี/ ใช้ได้/ OK/ พอดี/ เหมาะสม
	เสน่ห์		ปานกลาง/ กึ่งดี/ พอใช้
			แย่/ ไม่ดี/ ไม่เหมาะสม/ ใช้ไม่ได้
ความชื่นชอบ		น่าจะ/ น่าเข้า/ บรรยายได้ดี/ มีเสน่ห์	
		ไม่น่าอยู่/ ไม่น่าเข้า/ ไม่ดึงดูดใจ	
ความกลมกลืน/ เข้ากัน	ตัวอาคาร		ไม่ชอบ
			ชอบ
	กับสภาพแวดล้อม		ไม่เข้ากัน
			ไม่กลมกลืน/ ไม่เข้ากับอาคารรอบข้าง/ ขัดกับสภาพแวดล้อม
ขนาดของธุรกิจ		กลมกลืน	
		เข้ากับเมืองเชียงใหม่	
ความน่าสนใจ		เหมาะกับการค้าขนาดเล็กๆ	
		น่าสนใจ	
ความสำเร็จของธุรกิจ		ไม่น่าสนใจ	
		ขายดี/ ขายคล่อง/ กิจการดี	
คุณค่า		มีค่า/ มีคุณค่า/ ทรงคุณค่า	

หมายเหตุ การลำดับคำบรรยาย ประเด็น และประเด็นย่อย เป็นไปตามลำดับของความถี่ของคำบรรยายในแต่ละคำบรรยาย แต่ละประเด็น และแต่ละประเด็นย่อยตามลำดับ โดยความถี่มากจะอยู่ในลำดับแรก และความถี่น้อยจะอยู่ในลำดับท้าย

หมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition)

ในหมวดนี้มีประเด็นจากคำบรรยายที่จัดไว้ 2 ประเด็น เรียงลำดับตามความถี่ของคำบรรยายในแต่ละประเด็น ได้แก่ 1) สภาพอาคาร (Building Condition) และ 2) สภาพแวดล้อม (Environmental Condition) กล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้เรื่อง สภาพอาคารมากกว่าสภาพแวดล้อมของอาคาร โดยมีรายละเอียดของคำบรรยายที่ถูกจัดรวมไว้ในแต่ละประเด็นดังตาราง 4-6 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition)

ตาราง 4-6 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ
สภาพทางกายภาพ (Physical Condition)	สภาพอาคาร (Building condition)	อายุ	เก่า ใหม่
		การบำรุงรักษา	โทรม/ขาดการปรับปรุง/ควรปรับปรุง/ดูแล
			มีการปรับปรุง/มีการอนุรักษ์
			แข็งแรง ไม่แข็งแรง/กลัวพัง สร้างไม่เสร็จ
		ความสะอาด	สะอาด สกปรก/ไม่สะอาด
			การประเมิน
	ความปลอดภัย	กลัวไฟไหม้/กลัวเวลาไฟไหม้	
	สภาพแวดล้อมในอาคาร (Environmental Condition)	อุณหภูมิ	ร้อน เย็น/เย็นสบาย
			แสง/ความสว่าง

หมายเหตุ การลำดับคำบรรยาย ประเด็น และประเด็นย่อย เป็นไปตามลำดับของความถี่ของคำบรรยายในแต่ละคำบรรยาย แต่ละประเด็น และแต่ละประเด็นย่อยตามลำดับ โดย

หมวดการใช้สอย (Function)

ในหมวดนี้มีประเด็นจากคำบรรยายที่จัดไว้ 4 ประเด็น เรียงลำดับตามความถี่ของคำบรรยายในแต่ละประเด็น ได้แก่ 1) การใช้สอยอาคาร 2) ประเภทเฉพาะของอาคาร 3) ทำเลที่ตั้ง และ 4) การจัดพื้นที่ใช้สอย จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้การใช้สอยอาคารในการมองภาพตึกแถวมากกว่าการรับรู้เรื่องประเภทเฉพาะของอาคาร หรือทำเลที่ตั้ง หรือการจัดพื้นที่ใช้สอย โดยมีรายละเอียดของคำบรรยายที่ถูกจัดรวมไว้ในแต่ละประเด็นดังตาราง 4-7 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดการใช้สอย (Function)

ตาราง 4-7 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็นในหมวดการใช้สอย (Function)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ	
การใช้สอย (Function)	การใช้สอยอาคาร	ร้านค้า	ร้านค้า/พาณิชย์ ร้านขายของชำ ร้านขายของเก่า	
			อาคารพอาศัย	บ้าน (ส่วนตัว) หอพัก
				ไม่ใช่ร้านค้า

ตาราง 4-7 การจัดคำบรรยายเป็นประเด็น ในหมวดการใช้สอย (Function) (ต่อ)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ	
การใช้สอย (Function)		การประเมิน	เหมาะกับธุรกิจ/ นำซื้อ/ ดึงดูดลูกค้า	
			เหมาะกับการเป็นที่พักอาศัย	
		กิ่งพานิชย์กิ่งพักอาศัย	ไม่เหมาะสำหรับทำธุรกิจ/ ขายของ	
			กิ่งพานิชย์กิ่งพักอาศัย	
	ประเภทเฉพาะของอาคาร		ตึก	
			ตึกแถว/ ห้องแถว	
	ทำเลที่ตั้ง	การประเมิน	ทำเลที่ตั้งดี สะดวก	
			ทำเลที่ตั้งไม่ดี	
		อ้างอิงจากถนน	ติดถนน	
	การจัดพื้นที่ใช้สอย		อ้างอิงจากสถานที่/ ย่าน	ย่านการค้า/ ตลาด
			ไม่มีที่จอดรถ/ หาที่จอดรถยาก	
			เป็นสัดส่วน	
ไม่เป็นสัดส่วน				
			จอดรถได้/ มีที่จอดรถ	
			ใช้เนื้อที่คุ้มค่า	

หมายเหตุ การลำดับคำบรรยาย ประเด็น และประเด็นย่อย เป็นไปตามลำดับของความถี่ของคำบรรยายในแต่ละคำบรรยาย แต่ละประเด็น และแต่ละประเด็นย่อยตามลำดับ โดย

หมวดบรรยากาศ (Atmosphere)

ในหมวดนี้มีคำบรรยายเรียงลำดับตามความถี่ ได้แก่ 1) ความอึดอัด 2) ความร่มรื่น 3) ความสบายตา 4) ความเงียบสงบ และ 5) ความโดดเด่น เด่น จึงกล่าวได้ว่า ประชาชนรับรู้ความอึดอัดในการมองภาพตึกแถวมากกว่าบรรยากาศอื่นๆ ในหมวดบรรยากาศ โดยมีรายละเอียดของคำบรรยายที่ถูกจัดรวมไว้ในหมวดดังตาราง 4-8 การจัดคำบรรยายในหมวดบรรยากาศ (Atmosphere)

ตาราง 4-8 การจัดคำบรรยายในหมวดบรรยากาศ (Atmosphere)

หมวด	ประเด็น	ประเด็นย่อย	คำบรรยายที่ได้รับ
บรรยากาศ (Atmosphere)			อึดอัด
			ร่มรื่น/ ร่มเย็น
			สบายตา/ เย็นตา/ โปร่งตา/ เพลินตา
			สงบ/ เงียบ/ ร้าง
			โดดเด่น/ ดึงดูดสายตา/ สะดุดตา

หมายเหตุ การลำดับคำบรรยาย ประเด็น และประเด็นย่อย เป็นไปตามลำดับของความถี่ของคำบรรยายในแต่ละคำบรรยาย แต่ละประเด็น และแต่ละประเด็นย่อยตามลำดับ โดยความถี่มากจะอยู่ในลำดับแรก และความถี่น้อยจะอยู่ในลำดับท้าย

สรุปได้ว่า จากข้อมูลคำบรรยายภาพเมื่อนำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ทำให้ได้ผลในเบื้องต้นเป็นข้อสรุปการรับรู้ของประชาชนต่ออาคารตึกแถวในภาพรวมคร่าวๆ ดังนี้

- 1) ประชาชนรับรู้ตึกแถวใน 5 หมวด ได้แก่ หมวดกายภาพที่ปรากฏ (Physical Appearance) หมวดการตัดสินความเห็น (Judgment) หมวดสภาพ (Condition) หมวดการใช้สอย (Function) และ หมวดบรรยากาศ (Atmosphere) และมีแนวโน้มจะรับรู้กายภาพที่ปรากฏมากกว่าหมวดอื่นๆ
- 2) ในหมวดกายภาพที่ปรากฏ ประชาชนรับรู้ตึกแถวในประเด็นรูปแบบอาคาร (Style) มากกว่าประเด็นอื่น
- 3) ในหมวดการตัดสินความเห็น (Judgment) ประชาชนรับรู้ตึกแถวและแสดงความเห็นในประเด็นความงามมากกว่าประเด็นอื่น
- 4) ในหมวดสภาพทางกายภาพ (Physical Condition) ประชาชนรับรู้ตึกแถวในประเด็นสภาพอาคารมากกว่าประเด็นอื่น
- 5) ในหมวดการใช้สอย (Function) ประชาชนรับรู้ตึกแถวในประเด็นการใช้สอยอาคาร (Building Function) มากกว่าประเด็นอื่น
- 6) ในหมวดบรรยากาศ (Atmosphere) ประชาชนรับรู้ตึกแถวในเรื่องความอึดอัดมากที่สุด
- 7) แม้ว่าจะมีคำบรรยายที่เกี่ยวกับการประเมินในหมวดการตัดสินความเห็นแล้ว ในหมวดอื่นๆ ได้แก่ หมวดกายภาพที่ปรากฏ หมวดสภาพอาคาร หมวดการใช้สอย ก็มีคำบรรยายที่เกี่ยวกับการประเมินอยู่ด้วย ดังนั้น การประเมินจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนรับรู้อยู่เสมอในตึกแถว

จากข้อมูลคำบรรยายภาพ และข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบ เมื่อนำมาพิจารณาในเบื้องต้น ทำให้ได้ข้อสรุปบางประการในการศึกษานี้ โดยผลเบื้องต้นจากข้อมูลคำบรรยายภาพทำให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับการรับรู้ของประชาชนต่อตึกแถวในภาพรวม และข้อมูลค่าน้ำหนักความชื่นชอบได้ให้ข้อสรุปเกี่ยวกับพฤติกรรมทำให้ค่าน้ำหนักความชื่นชอบของประชาชนต่อภาพชุดภาพที่ใช้ในการศึกษา